

Fer caure la monarquia

El passat 21 de juliol, el Parlament va aprovar el dictamen de la comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució a Catalunya, en el qual, "per salut democràtica", es considera necessària l'abdicació de Felip VI i la celebració d'un referèndum sobre monarquia o república "a la resta de l'Estat". El dictamen pressuposa que s'haurà celebrat i també guanyat un referèndum d'autodeterminació a Catalunya.

No és la primera vegada que el Parlament posa en qüestió el caràcter democràtic de la monarquia. L'11 d'octubre de 2018 el Parlament va aprovar una sonada resolució en què la cambra "referma el compromís amb els valors republicans i aposta per l'abolició d'una institució caduca i antidemocràtica com la monarquia". Sorprenen la lleugeresa amb què els parlamentaris de JxCat, ERC i Catalunya en Comú - Podem van triar els adjectius. En el marc europeu, no sembla que el règim monàrquic estigui "pròxim a caure, destinat a desaparèixer aviat" o que hagi arribat "a un grau extrem de decadència". Però sobretot, en aquest marc europeu, no es pot dir que la monarquia *per se* sigui incompatible amb la democràcia.

Segons el Democracy Index 2019 del setmanari *The Economist*, gairebé la meitat de les "democràcies plenes" del planeta són monarquies, i la democràcia número 1 del món és una monarquia (Noruega), que comparteix el podi amb una república (Islàndia) i una altra monarquia (Suècia). L'Institute for Democracy and Electoral Assis-

tance (IDEA) d'Estocolm té la seva pròpia auditoria i els resultats són semblants. L'estudi *The global state of democracy 2019. Addressing the ills, reviving the promise* posa en relleu que dels 21 estats del món que tenen un rendiment alt en tots els seus atributs democràtics, 14 són a Europa, i d'aquests 14 la meitat són monarquies (Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Noruega, Països Baixos, Regne Unit i Suècia). La institució sueca detecta diferents casos, moderats i severos, de retrocés democràtic (*democratic backsliding*) a Europa: cap d'aquests casos és una monarquia. El V-Dem Institute de la Universitat de Göteborg està en la mateixa línia. A l'estudi *Autocratization Surges - Resistance Grows. Democracy report 2020*, el Liberal Demo-

ALBERT BRANCHADELL

PROFESSOR DE LA UAB

No sembla que el règim monàrquic estigui "pròxim a caure"

cracy Index l'encapçala una monarquia (Dinamarca), seguida per una república (Estònia) i una altra monarquia (Suècia).

Aclarida empíricament la qüestió del suposat caràcter antide-mocràtic de la monarquia, cal debatre les perspectives que té l'abolició de la monar-

quia espanyola sol·licitada pel Parlament. En aquest sentit, pot resultar instructiu donar una ullada a la dotzena llarga de monarquies europees que han caigut al llarg del segle XX. El mecanisme del referèndum "monarquia o república" només l'han utilitzat Islàndia (1944), Itàlia (1946), Bulgària (1946) i Grècia (1973 i 1974). El cas d'Espanya el 1931 no va ser un referèndum, encara que les eleccions fossin plebiscitàries. El mecanisme habitual és

el que podríem anomenar "tècnica de l'esdeveniment traumàtic": el cop d'estat, la revolució, la guerra o una combinació d'aquests ingredients. La Primera Guerra Mundial, per exemple, es va endur les monarquies de Rússia, Alemanya i Àustria-Hongria (amb revolucions de major o menor intensitat en tots tres casos). La Segona Guerra Mundial va liquidar les monarquies d'Albània, Iugoslàvia i Romania, i de fet també les d'Itàlia i Bulgària, que van utilitzar la tècnica del referèndum per segellar sengles ensuïades *de facto*. Fins i tot el cas islandès es pot imputar al compte de la Segona Guerra Mundial: els islandesos van aprofitar l'avinentosa (Dinamarca ocupada pels nazis) per a independitzar-se i constituir-se en república. Quant a revolucions, a part del cèlebre cas rus, tenim el cas de Portugal el 1910, menys conegut i certament menys truculent. I el cas de Grècia és complex: tècnicament, qui va fer caure el rei Constantí II van ser els militars amb el seu cop d'estat de 1967, i a posteriori es va validar la caiguda en sengles referèndums (1973 durant la dictadura i 1974 després de la dictadura).

Com que no sembla que a Espanya es pugui preveure a curt termini una revolució amb tots els ets i uts, un cop d'estat militar o una conflagració mundial que s'endugui la monarquia, la possibilitat més plausible seria repetir el precedent de l'any 1931: la victòria dels partits republicans en unes eleccions. Però veient l'estat del republicanisme a Espanya la conclusió que s'imposa és que el règim monàrquic espanyol no està "pròxim a caure, destinat a desaparèixer aviat".

BALLESTEROS / EFE

La perillosa invisibilitat de la crisi social

Dins el sector del treball social tenim por. Por de veure com una crisi social que afecta greument moltes persones i famílies no té la cobertura mediàtica necessària per conscienciar a tothom, ni sembla que formi part dels problemes centrals que han de resoldre les diferents administracions públiques.

Les crisis sanitària i econòmica s'han convertit en els dos focus de la pandèmia i s'hi estan invertint esforços econòmics, humans i legislatius. Tres elements sustentadors de què no disposa la gran emergència social i que necessitem, si o si.

La situació històrica que hem viscut ha generat aquesta triple crisi: sanitària, social i econòmica, i no ho superarem com a societat si no som capaços de donar respostes a les tres crisis, sobretot centrant-nos en la gestió social de la pandèmia.

Els hospitals i l'atenció primària han viscut una situació límit i s'han de preparar per a una previsible nova onada de contagis. Les empreses també viuen una situació límit, ja que algunes han tancat i no preveuen tor-

nar a obrir, fet que pot abocar els treballadors a situacions de vulnerabilitat. També empitjoren aquells col·lectius que arrossegaven una situació de precarietat i ara se'ls empeny a una doble vulnerabilitat en no disposar d'un accés equitatiu a la salut.

La precarietat habitacional s'ha vist agreujada amb el covid-19 perquè ha provocat que hi hagi més persones tancades en espais on és quasi impossible fer un confinament segur. De fet, aquesta és una de les tres primeres causes de la transmissió del coronavirus. Tot plegat porta a fer-nos una pregunta: cal reforçar les UCI hospitalàries o cal reforçar els serveis socials? Les treballadores socials i, de manera més concreta, les treballadores socials sanitàries veiem incrèduls com la gestió de la pandèmia només es fa en clau de salut. No ens cansarem de repetir que la gestió ha de ser integral: social i sanitària. Per tant, l'escenari en què ens movem és d'UCIs socials.

CONCHITA PEÑA

DEGANA DEL COL·LEGI OFICIAL DE TREBALL SOCIAL DE CATALUNYA

El cribatge social de casos fet juntament amb el clínic crea un tallafocs contra l'expansió comunitària

La clau de volta està en fer diagnòstics duals, és a dir, sanitaris i socials. Centrar-nos només en la part sanitària no suposa cap solució per a les persones més vulnerables ni tampoc per al control de la pandèmia. Per això és tan important el paper de les treballadores socials sanitàries en el cribatge social de casos conjuntament amb el cribatge clínic. Així sí que es crea un tallafocs contra l'expansió comunitària.

Es probable que un dels arguments que es posaran damunt la taula per rebatre aquest article serà l'ingrés mínim vital. Em sap greu, però només representa un petit pas endavant, ja que es deixa massa persones pel camí. Justament les que tenen situacions de més precarietat i que continuen expulsades dels sistemes de protecció social: des de migrants irregulars fins a persones i famílies que s'han vist abocades recentment a viure situacions extremes. Totes queden fora de l'ingrés mínim vital.

Un altre dels contraarguments podria ser que si es va superar la crisi del 2008 també es podrà superar aquesta. Una fal·làcia molt estesa perquè parteix d'un principi erroni: la crisi del 2008 no s'ha superat.

Per altra banda, aquesta crisi social ens hauria d'obligar a repensar els serveis socials per abandonar el camí al qual ens dirigim: un sistema de beneficència en què les treballadores socials només tramitem recursos. Aquesta no és la nostra funció, sinó acompanyar les persones i dotar-les de les eines necessàries per desenvolupar o recuperar la seva autonomia.

Per acabar, vull reivindicar la feina del treball social i de les seves professionals, les úniques capacitades per fer diagnòstics socials i que estan presents en totes les àrees d'atenció: infància, habitatge, urgències, justícia, salut o educació i que tenim la capacitat i la preparació per treballar sobre el terreny per donar suport al rastreig de l'entorn dels positius de covid-19. Així ho hem fet arribar als organismes pertinents, posant els nostres recursos a disposició de la ciutadania.